

СПРАВКА

за предложенията, становищата и възраженията, получени при публикуването на Интернет страницата на Министерството на финансите и на Портала за обществени консултации на проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на законопроект за изменение и допълнение на Валутния закон

Подател	Предложение	Приема/ не приема/ предложението	Мотиви
ФОНДАЦИЯ „ПРОФЕСОР ДИКИН ИВАН ДУШАНОВ“	<p>Представяваната от мен организация активно следи дейностите по изработване и прилагане на данъчните политики, изходящи от Министерство на финансите, на което сте представител и ръководител.</p> <p>В срокът за обществено обсъждане на Проектозакон за изменение и допълнение на Валутния закон, публикуван на сайта на МФ 17.03.2023 г. се възползваме от правото си да изразим становище.</p> <p>Предвидените проектопромени надхвърлят многократно заложените регулации и мерки в Регламент (ЕС) 2018/1672 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2018 година относно контрола на паричните средства.</p> <p>В проектопромените се предвижда непропорционално разширяване на правомощията на митническите органи, когато едно лице пренася суми в размер на по-малко от 10 000 евро да може да бъде същото задължено да декларира информация, която поначало се отнася за лица-преносители на парични средства в размер над 10 000 лева.</p> <p>Това е мнение противоречи на идеята да бъдат заложи адекватни механизми с които да се осъществи дейността по контрол върху преносителите на непридружени пратки с парични средства, както и на придружени такива.</p> <p>Предпоставките заложи в проекторазпоредбата на чл. 10г, ал. 1 от закона са твърде абстрактни и неясни в своята формулировка. Подобни принципни</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Предвидените промени отразяват изцяло въведените на европейско ниво изисквания в съответствие с Регламент (ЕС) 2018/1672 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2018 г. относно контрола на паричните средства, които се внасят в Съюза или се изнасят от него, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1889/2005. Предлага се прилагането на сходни разпоредби и на вътрешните за ЕС граници, като се има предвид параграф 9 от преамбюла на Регламент (ЕС) 2018/1672, според който регламентът не засяга възможността за държавите членки да предвиждат</p>

	<p>положения създават рискове за възможни злоупотреби от страна на служителите, които извършват митнически контрол.</p> <p>Предвидената възможност да може да се задържат парични средства и да се искат обяснения за техния произход от лицето, което ги пренася съществено ще доведат до съществени затруднения за лицата от които евентуално биха били задължени в такава хипотеза.</p> <p>Подобни законодателни решения съществено ще ограничат свободното предвиждане и е възможно да внесат смущения в делата на преносителите.</p> <p>Възможността да се задържат парични средства без ясно да се посочи основанието за това, а „мотиви“ да бъдат съмнения относно техния произход, дейност и/или предназначение противоречи на принципа на установяване на обективната истина и законността. На практика, чрез подобни мерки биха се създали огромни усложнения, които евентуално да доведат до понасяне на вреди от страна на лицата, които ги държат и по този начин да се стигне по осъдителни искове спрямо митническите органи.</p> <p>В мотивите на проектозакона липсват данни, съдържащи факти и обстоятелства относно създаването на регистъра за парични средства. Не са ясни параметрите на база, които ще бъде изградена, внедрена и интегрирана тази система. Липсата на законово уредени императивни правила за информационната система крие заплахи от неправомерно проникване.</p> <p>Няма разпоредба, която да задължава изрично митническите органи да изтрият данните след изтичане срока за съхранението им. Още повече, че петгодишният срок е прекомерно висок и не са отразени мотиви какво е наложило неговото въвеждане.</p> <p>Предвидената възможност в проектозакона, когато бъдат установени публични задължения на лице-преносител в размер над 5000 лева да се задържат всички парични средства, които се пренасят през граница, противоречи на принципа на пропорционалност в административното правоприлагане. Не е заложен текст, който да указва, че сумата, която се конфискува следва да е равна на размера на публичните задължения.</p> <p>В проектозакона се предвижда възможност при наличие на „сомнения, че паричните средства, независимо от тяхната стойност, са свързани с престъпна</p>		<p>съгласно националното си право допълнителен национален контрол по отношение на движението на парични средства в рамките на Съюза, при условие че този контрол е в съответствие с основните свободи на Съюза, по-специално с членове 63 и 65 ДФЕС.</p> <p>Разпоредбите в чл. 10г от проекта на ЗИД на ВЗ не предвиждат задължения за лицата, пренасящи суми под прага за деклариране.</p> <p>Разпоредбите касаят единствено случаи, свързани с придружени и не придружени парични средства в размер, по-нисък от определения праг за деклариране/оповестяване, за които има подозрение, че са свързани с престъпна дейност.</p> <p>Информацията се събира от митническите органи в хода на извършената проверка и се записва служебно. Не се изисква попълване на формуляр от лицата / преносителите.</p> <p>Чл. 10г, ал. 1 от проекта на закон въвежда в националното</p>
--	--	--	--

	<p>или незаконна дейност“ могат да се задържат от митническите органи. Проектопредложението създава възможност за безконтролна работа от страна на митническите органи да задържат парични средства, които преминават през българската граница без възможност лицата да получат бърза и адекватна защита.</p> <p>Вярно е, че актът с който паричните средства може да оспорва по съдебен ред, но подобни механизми биха затруднили сериозно лица, които нямат българско гражданство и възможност да осигурят защитата си пред съда, както и нямат възможност в кратките срокове да осигурят процесуален представител - адвокат.</p> <p>Не са предвидени крайни срокове, в които паричните средства могат да се задържат, извън хипотезата на установяване на данъчни задължения.</p> <p>Не са ясни мотивите защо информацията, която е събрана за паричните средства трябва да се изпраща до финансовите служби за разузнаване. Липсват текстове, които да уреждат какви са правомощията на службите, във връзка с получените сведения по тази линия. Общата уредба, съдържаща се в Регламент 679/2016 г. на ЕП и Съвета не е достатъчна, за да има яснота по този фундаментален въпрос.</p> <p>Недопустимо е да са дава широката оперативна самостоятелност на Държавна агенция „Национална сигурност“, директора на Агенция „Митници“ и председателя на Държавна агенция „Национална сигурност“, при положение, че тези обществени отношения се поддават на трайна уредба и следва да се регулират на ниво закон с ясни, логически последователни и безпротиворечиви правила. Нещо повече, не се предвижда ред по който това споразумение да може да оспорва с оглед неговата законосъобразност, нито е предвидено как ще се приеме то, нито става ясно какво се договоря с него. Проекторазпоредбата лаконично дава широка свобода да се договорят условия, които е възможно да не са установени от обществен интерес. Загадка остава въпросът какви са параметрите на системата, в която ще се съхранява базата данни и как ще се избере внедрител.</p> <p>В заключение, смятаме че гореописаните разпоредите, в тази им част са противоконституционни, поради несъвместимост с принципа на правова</p>		<p>законодателство чл. 6, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2018/1672, който гласи: „Когато компетентните органи установят приносител с парични средства в размер, по-нисък от прага, посочен в член 3, и че има признаци паричните средства да са свързани с престъпна дейност, те записват тази информация и данните, предвидени в член 3, параграф 2.“.</p> <p>Въвеждането на система за контрол по отношение на паричните средства, които се пренасят през границите има за цел да допълни правната уредба за предотвратяване на изпирането на пари и финансирането на тероризма, установена в Директива (ЕС) 2015/849.</p> <p>Държавните органи следва да изпълняват международните стандарти за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма, изготвени от Специалната група за финансови действия (FATF). Препоръка 32 на FATF относно куриерите, пренасящи</p>
--	---	--	--

	<p>държава. Правовата държава изисква предвидимост в условията на ясно разписани законови правила с изчерпателно посочени хипотези при адекватно формулирани предпоставки.</p> <p>Гореописаните тестове не отговарят на тези изисквания и биха могли да послужат като основание да бъде сезиран Конституционният съд на страната, а също така и Европейската комисия, поради лошо изпълнение на европейското законодателство.</p> <p>Оставаме отворени да окажем съдействието в процеса на прецизиране на текстовете на закона. Готови сме да се срещнем с вашите юристи и да координираме действия преди проектозаконът да се внесе за приемане от Министерския съвет и да се депозира в Народното събрание.</p>	<p>парични средства, е разработена с цел да се гарантира, че терористите и другите престъпници не могат да финансират своите дейности или да изперат приходите от своите престъпления чрез физическо трансгранично транспортиране на валута и прехвърляеми инструменти на преносител.</p> <p>Лицата, които пренасят парични средства с ясен произход и предназначение няма да изпитват трудности от прилагането на предвидените промени. Парични средства могат да бъдат временно задържани от митническите органи само с издаване на Решение от директора на компетентната териториална дирекция на Агенция „Митници“, в което точно и ясно се описват мотивите за това.</p> <p>На следващо място следва да се има предвид и обстоятелството, че когато митническите органи извършат проверка на</p>
--	---	---

		<p>конкретно лице за наличието или липсата на непогасени публични задължения по реда на чл. 87, ал. 11 от Данъчно-осигурителния, информацията която получават е единствено, че „лицето няма публични задължения“ или „лицето има публични задължения“. В тази връзка е важно да се отбележи, че митническите служители при извършването на проверката не разполагат с информация за точния размер на непогасените публични задължения, които има конкретното лице. Това е така предвид факта, че размерът на публичните задължения представлява данъчноосигурителна информация, която може да бъде разкрита само и единствено по реда и начина регламентиран в разпоредбите на чл. 72-75 от ДОПК. Поради тази причина с предложената разпоредба се предлага да бъде задържана цялата сума, която се пренася от лицето, а не се предвижда да се задържа сума равна на</p>
--	--	--

		<p>размера на непогасените публични задължения.</p> <p>С проекта на закон не се предвижда създаването на нов регистър. Посоченият в чл. 11а, ал. 1 от проекта регистър за пренесените през границата на страната парични средства е регистъра по чл. 10а от сега действащия Валутен закон. Разликата е само в използваните образци на формуляри за деклариране / оповестяване, тъй като европейското законодателство е въвело образци, общи за всички държави членки и прилагани единствено на външни за ЕС граници. За деклариране / оповестяване на парични средства, пренасяни в рамките на ЕС ще се използват нови национални формуляри, сходни на европейските (съдържащи данни, които се попълват и при пренасяне от или за трета страна). Чл. 11а, ал. 1 от проекта на Закон ясно посочва каква информация ще бъде въведена в регистъра. В него се съхраняват данните от формулярите на декларациите</p>
--	--	---

			<p>за пренесените придружени и непридружени парични средства, включително служебно попълнената информация за парични средства под прага на деклариране, за които има признаци за връзка с незаконни дейности. Ал. 5 допълва с данните от служебните декларации за парични средства, за които задължението за деклариране / оповестяване не е било изпълнено. Параметрите, на база на които е изградена, внедрена и интегрирана информационната система, която изпълнява функциите на регистъра не е предмет на законови разпоредби. Информационната сигурност се регулира от други правила и изисквания, въведени в съответните нормативни актове.</p> <p>В чл. 11а, ал. 6 от проекта на ЗИД на ВЗ е посочено, че информацията се събира и обработва в съответствие с чл. 17а от Закона за митниците и изискванията за защита на</p>
--	--	--	--

		<p>личните данни. При всяко обработване на лични данни се спазват правилата на Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ Стр. 6 от 14 регламент относно защитата на данните), (ОВ, L 119 от 04.05.2016 г.) и Регламент (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2018 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от институциите, органите, службите и агенциите на Съюза и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Регламент (ЕО) № 45/2001 и Решение № 1247/2002/ЕО (ОВ, L 295 от 21.11.2018 г.).</p> <p>Срокът за съхранение на декларациите е идентичен на срока за съхранение на лични</p>
--	--	---

		<p>данни, получени при прилагането на членове 3 и 4, член 5, параграф 3 и член 6 от Регламент (ЕС) 2018/1672, определен в чл. 13 от същия Регламент.</p> <p>Проектът на закон предвижда в случаите, когато в предоставената или в установената по служебен път информация се съдържат данни за наличие на публични задължения в размер над 5 000 лв., митническите органи да не допускат пренасянето на паричните средства. Паричните средства се задържат временно. В срока на задържането им следва да бъдат предприети действия по обезпечаване от съответния орган по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс или на Закона за митниците. При наложен заповор се връща сума, която е остатък над размера на заповораната сума. Ако не са предприети действия по обезпечаване от съответния орган в определения срок, цялата сума се връща на приносителя.</p>
--	--	--

		<p>Всичко това ясно е разписано в предложения чл. 10а, ал. 4, 5 и Въвеждането на система за контрол по отношение на паричните средства, които се пренасят през границите има за цел да допълни правната уредба за предотвратяване на изпирането на пари и финансирането на тероризма, установена в Директива (ЕС) 2015/849.</p> <p>Държавните органи следва да изпълняват международните стандарти за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма, изготвени от Специалната група за финансови действия (FATF). Препоръка 32 на FATF относно куриерите, пренасящи парични средства, е разработена с цел да се гарантира, че терористите и другите престъпници не могат да финансират своите дейности или да изперат приходите от своите престъпления чрез физическо трансгранично транспортиране на валута и прехвърляеми инструменти на</p>
--	--	--

		<p>приносител. Този контрол може да бъде пълен и ефективен, ако митническите органи могат да изискват документи, потвърждаващи декларирания произход и да извършват необходимите проверки. Предвид трудността да се действа, след като паричните средства са напуснали граничния пункт на влизане или излизане, те следва да бъдат задържани с Решение за временно задържане, в който се посочва строго определен срок, посочен в чл. 11, ал. 1 и ал. 11.</p> <p>Мотивите отново са свързани с целите за осъществяване на този вид контрол. Въвеждането на система за контрол по отношение на паричните средства, които се пренасят през границите има за цел да допълни правната уредба за предотвратяване на изпирането на пари и финансирането на тероризма, установена в Директива (ЕС) 2015/849.</p>
--	--	---

		<p>Държавните органи следва да изпълняват международните стандарти за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма, изготвени от Специалната група за финансови действия (FATF). Препоръка 32 на FATF относно куриерите, пренасящи парични средства, е разработена с цел да се гарантира, че терористите и другите престъпници не могат да финансират своите дейности или да изперат приходите от своите престъпления чрез физическо трансгранично транспортиране на валута и прехвърляеми инструменти на приносител. От изключителна важност е компетентните органи, които събират информация да я предават своевременно на националното ЗФР, така че то да може да анализира допълнително и да сравни информацията с други данни, както е предвидено в Директива (ЕС) 2015/849. Обмена на информация със ЗФР е предвидена в Регламент</p>
--	--	--

			(ЕС) 2018/1672, Препоръка 32 на FATF, Закона за мерките срещу изпирането на пари.
--	--	--	---